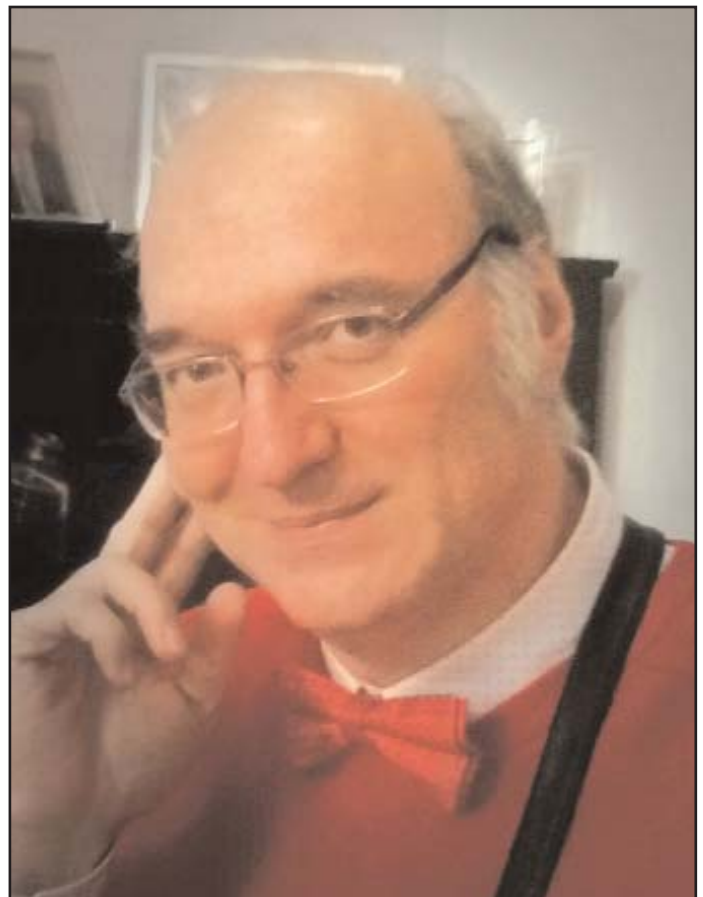

Transformare și schimbare

Muzicienii nu lucrează cu timp, ci cu aspecte ale transformării. Transformările, da, se petrec (au loc) în timp. *Dar este oare timpul doar un loc al transformării?* Există pentru fiecare transformare un timp al ei, nu ca moment (eveniment dintr-o cronologie), ci ca durată. Așadar, fiecare transformare cu durata ei. Într-un mod paradoxal însă, bunăoară, compozitorul focalizează atât pe *transformare* – ca timp propriu al (durată a) ei –, cât și pe *schimbare* – ca timp impropriu locului (duratei) de transformare. Deși aparent există o similitudine – transformarea părând să tindă (detensionant) în schimbare, iar schimbarea excesiv variabilă deconturându-se (reconfortant) în transformare – cele două tipuri ale mișcării într-o formă comportă o sensibilă distincție. Transformarea are ca resort primenirea aceluiași (chip) în raport cu sine (conturându-se pe o constantă de fond). Schimbarea este circumstanțiată de mediu, astfel că lucrul schimbat este doar la nivelul aparenței (veșmântului). Altfel spus, transformarea are un caracter continuu-discret, survenind din interior. De cealaltă parte, schimbarea este spectaculos-discontinuu, determinată din exterior.

Îndeobște, cele două tipuri de travaliu conceptual (componistic) se regăsesc în același cadru formal, dar pe diferite niveluri. Am zice că, didactic, o transformare trebuie epuizată, în vreme ce o schimbare trebuie conservată. În fapt, tocmai pentru că suntem într-un demers artistic, lucrurile se petrec în mod *expresiv*. Adică, un proces transformațional nu este dus până la ultima versiune (posibilitate), cum nici schimbarea nu se produce la infinit. De regulă, în formele muzical-artistice sunt *conciliate* de-o manieră expresivă insuficiente-transformări cu suficiente-schimbări. Expresivitatea (frumusețea) rezultă astfel din relativitate (asimetrie), iar nu din perfecțiune (simetrie). Uneori, un anume tip de conciliere se consacră genuistic - fuga, liedul, sonata etc. Dar asta ține de eonul cultural (cutume, convenții, meme, mituri, simboluri, tehnologii) prin care firea umană (mentală și sufletească) tinde să se ancoreze într-un plan ideatic stabil – predictibil (precum ciclicitatea anotimpurilor) sau etern (precum încremenirea pietrelor). Filozofic vorbind, ne mișcăm între cele două paradigme fundamentale – heracleitică și eleată – care ne rămân însă doar ca repere la limită. Nicio muzică nu curge întru totul (veșnic) – căci, la un moment dat, albia (fondul) se schimbă –, cum nici nu transcende pe deplin (în inefabil) – rămânând mereu un rest de materialitate sonoră nesublimată (netăcută). Și asta pentru că subiectul problematizat-problematizator este Conștiința în faptu-i specific, de reflexivitate în raport cu o circumstanță de existență (concretitudine). Prin urmare, curgerii îi este necesară *cadența*, ca reper al săvârșirii, iar transcendenței *extazul* (starea-anume), ca probă de trăire (participare/elevare) spirituală. De aici, marcajul orientărilor fundamentale ale expresivității formei: *finalitatea* (demersului formal) – ca posibilitate de prindere (accepțiune, integrare); *catharsisul* (unui ethos sonor) – ca certitudine de ființare spirituală (inițiere,

iluminare). Artistica proporționare în simultaneitate a transformării și schimbării, ca și expresiva deschidere în delimitare, prin memorabilitatea finalității și pregnanța catharsisului, sunt și rămân reperele cardinale în orientarea oricărui demers muzical autentic, indiferent de perspectiva abordării interpretative – componistice, instrumentale, audiționale.

George BALINT

DIN SUMAR

Premiile UCMR pe 2017.....	2-6
Simfonicele Filarmonicii "G. Enescu".....	7-10
Recitaluri camerale.....	11-13
Pe scena Studioului "Mihai Jora".....	14-18
"Don Carlo" la ONB.....	19
Recenzii de carte.....	20-25
Punctul pe j ...azz.....	26
Remember Adrian Enescu.....	27
Sanremo 2018.....	28-30
Topuri financiare.....	32-33
Eurovision România 2018.....	34-36
Gramofonul cu amitiri.....	40-41
Lansare CD Anastasia Lazariuc.....	46-47